

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin iptal istemiyle ilgili gerekçesi aynen şöyledir:

"Dava, İstanbul Pendik İlçesi, Batı Mahallesinde bulunan ve 9.6.1965 onama nazım planında ilkokul alanı olarak ayrılan 92 pafta, 803 ada, 49 parsel sayılı taşınmazın kamulaştırılmaması nedeniyle serbest bırakılması isteminin reddine ilişkin 8.3.1995 günlü (EML) 702/180732 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasanın "Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.",

3194 sayılı Yasanın 13. maddesinin 1. fıkrasında "Resmî yapılara, tesislere ve okul, cami, yol, meydan, otopark, yeşil saha, çocuk bahçesi, pazar yeri, hal, mezbaha ve benzeri umumi hizmetlere ayrılan alanlarla inşaata ve mevcut bina varsa esaslı değişiklik ve ilaveler yapılmasına izin verilmez. Ancak imar programına alınıncaya kadar mevcut kullanma şekli devam eder." şeklindedir.

İncelenen dosyadan, davacının taşınmazı 1961 yılında satın aldığı, 9.6.1965 tarihli nazım imar planı ile taşınmazın ilkokul alanına ayrıldığı, dava açıldığı 5.6.1995 tarihine kadar, 3194 sayılı Yasanın 13. maddesine göre kamulaştırılmadığı, serbest bırakılmadığı ve okul alanı niteliğinin de korunması gerektiğinin belirtildiği anlaşılmıştır.

Kuşkusuz resmi yapılara, tesislere ve okul, cami, yol, meydan, otopark, yeşil saha, çocuk bahçesi, pazar yeri, hal, mezbaha ve benzeri umumi hizmetlere ayrılan alanlarda inşaata ve mevcut bina varsa esaslı değişiklik ve ilaveler yapılmasına izin verilmemesi doğrudan ancak planda kamusal alanda kalan taşınmazların idarece kabul edilebilir bir zaman dilimi içerisinde ilgililerinden kamulaştırma yapılarak alınması böylece taşınmaz bedelinin ödenmiş olması nedeniyle ilgilisiyle taşınmaz arasındaki mülkiyet bağının giderilmesi veya idarenin ihtiyaçlarının zaman içinde başka şekillerde çözümlenebiliyor olması halinde 13. maddenin kısıtladığı hakların ilgililerce kullanılmaya başlanmasının sağlanması gerekmektedir.

Dava konusu olayda, taşınmaz 1965 yılındaki planda okul alanına ayrılarak davacının bu yerde mülkiyet hakkından gelen yeni inşaat veya mevcut binaya ilave yapma hakkı tümüyle yok edilmiş ve 13. maddenin 1. fıkrasının idareye tanıdığı süresiz yetki ile 30 yıldır plan gereği yerine getirilmediği gibi ne zaman yerine getirileceği de ortaya konulmamıştır.

Böylelikle yasakoyucunun geleceğe dönük olarak planlardaki kamusal alanlarda ilgililerin fiziksel yatırım yaparak mağdur olmamaları amacıyla düzenlediği 1. fıkra sürenin öngörülmeysi nedeniyle sonsuz olarak kişilerin mağdur olmalarına yol açabilmektedir.

Oysa bu fıkranın süre içeren şekilde düzenlenmesinin yapılması kişilerin mülkiyet hakkının sonlandırılacağı zamanı bilmelerine ve sonlandırılmaması halinde yasal başvuru yollarını kullanmalarına yol açacağı gibi idareleri de istekleri, çözümleri, bu doğrultudaki yatırımları konusunda akılcı yaklaşımlarda bulunmaya yöneltecektir.

Esas Sayısı : 1996/18
Karar Sayısı : 1996/12

Anayasa'nın 35. maddesi herkesin, mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu, bu hakların ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabileceğini öngörmüş olup, 13. maddenin 1. fıkrası ile mülkiyet hakkına getirilen sınırlamada kamu yararı vardır, ancak süresiz sınırlamada kişi ve kamu yararı bulunmamaktadır.

Aksine, 1. fıkradaki süresiz kısıtlama yetkisi kamuyu idarenin keyfi, ancak yasal hareket ettiği düşüncesine ulaştırmakta olup, hukuk devletinde yasallığı ve keyfiliği aynı anda içinde barındıran düzenlemeler hukuka aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesinin 1. fıkrasına göre, 3194 sayılı Yasanın 13. maddesinin 1. fıkrasının süresiz olarak düzenlenmesinin Anayasa'nın 35. maddesine aykırı olduğu görüşüyle itiraz yolu kullanılarak, dosyadaki belgelerin örnekleri ile birlikte Anayasa Mahkemesine gönderilmesine 15.12.1995 gününde oybirliği ile karar verildi.""